

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI
BIURO PREWENCJI

ul. Puławska 148/150; 02-624 Warszawa; tel. 22 60 120 05 fax 22 60 134 97
bprew@policja.gov.pl

Warszawa, dnia 29 września 2016 r.

L.dz. EP - 243/16

TELEGRAM WYSLANY NR 403 (381)
PRZYJĘTY 2016 09 29
2016 09 29
NADANO
/ det. godzina, podpis /

KOMENDANT WOJEWÓDZKI POLICJI
(wszyscy)

KOMENDANT STOŁECZNY POLICJI

KOMENDANT-REKTOR
WYŻSZEJ SZKOŁY POLICJI
w SZCZYTNIE

KOMENDANT CENTRUM SZKOLENIA
POLICJI
w LEGIONOWIE

KOMENDANT SZKOŁY POLICJI
w KATOWICACH, PILE i SŁUPSKU

Szanowne Państwo

Uprzejmie informuję Państwa Komendantów, że 12 maja 2016 r. Sejmowa Komisja do Spraw Petycji przyjęła Dezyderat nr 4 w sprawie alienacji rodzicielskiej.

Do Komendy Głównej Policji we wrześniu 2016 r. wpłynęły wnioski obywateli oraz Śląskiego Stowarzyszenia Obrony Praw Ojca z prośbą o przekazanie treści Dezyderatu nr 4 do wszystkich jednostek organizacyjnych Policji w celu zapoznania funkcjonariuszy Policji.

W Dezyderacie nr 4 za alienację rodzicielską uznaje się ograniczenie lub pozbawienie dziecka kontaktów i rozwoju więzi z jednym z rodziców. To pozbawienie lub ograniczenie kontaktu dziecka z jednym z rodziców najczęściej związane jest z rozstaniem się rodziców dziecka, szczególnie wtedy, gdy postanowieniem sądu opieka nad dzieckiem zostaje przyznana jednemu z rodziców.

Odpowiadając na wniosek obywateli w załączeniu przesyłam treść Dezyderatu nr 4 Sejmowej Komisji do Spraw Petycji dot. alienacji rodzicielskiej.

Jednocześnie pragnę przedstawić stanowisko Biura Prewencji KGP w przedmiotowej sprawie oraz przypomnieć rolę i zadania Policji w przypadku interwencji związanej z utrudnianiem lub uniemożliwianiem kontaktu rodzica z własnym dzieckiem, który na stałe nie sprawuje opieki nad tym dzieckiem.

Zgodnie z art. 58 *kodeksu rodzinnego i opiekuńczego* (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2082, z późn. zm.) dalej *kro*, w wyroku orzekającym rozwód sąd rozstrzyga o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków oraz kontaktach rodziców z dzieckiem. Sposób wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem opisany jest w art. 107 *kro*. Konstrukcja art. 58 i 107 *kro* wskazuje, że w pierwszej kolejności to sami rodzice powinni decydować o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie (separacji) lub

ZA ZŁODNOŚĆ
11.10.2016
Kla

wypadek rozłączenia. Z kolei przy braku porozumienia, mając na względzie naturalne prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, sąd rozstrzygnie o sposobie wspólnego wykonywania przez nich tej władzy. W obecnym brzmieniu wymienionych przepisów prawo to góruje nad ewentualnym konfliktem pomiędzy rodzicami. W przypadku gdyby na skutek konfliktu do takiego porozumienia nie doszło, to jego brak ma mniejsze znaczenie niż prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców. Dopiero gdy będzie za tym przemawiać dobro dziecka, sąd będzie mógł powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka. Jeśli więc dobro dziecka nie będzie za tym przemawiać, wydanie orzeczenia o powierzeniu władzy rodzicielskiej tylko jednemu z rodziców nie będzie możliwe. Niestety niekiedy konflikt między rodzicami przybiera takie rozmiary, że dobro dziecka cierpi bezsprzecznie. Na podstawie art. 95 *kro* należy wskazać, że w zakresie władzy rodzicielskiej mieszczą się zatem piecza i wychowanie dziecka, jako jej elementy zasadnicze, ale nie wyłączne, z uwagi na posłużenie się przez ustawodawcę sformułowaniem „w szczególności”. Z kolei zgodnie z art. 97 *kro*, każde z rodziców, jeśli władza przysługuje obojgu, jest zarówno uprawnione jak i zobowiązane do wykonywania władzy rodzicielskiej samodzielnie, jednak w sprawach istotnych dla dziecka muszą rozstrzygać wspólnie.

Rozstrzygnięcia sądu w przedmiocie władzy rodzicielskiej w każdym wypadku powinny być oparte na analizie materiału dowodowego zgromadzonego w indywidualnej sprawie. Uniwersalne rozwiązanie prawne, mające zagwarantować wszystkim dzieciom i rodzicom najpełniejszą realizację ich praw i interesów, gdy niejednokrotnie interesy te w konkretnej sprawie są sprzeczne, nie wydaje się realne. Należy podkreślić, że w przedmiocie kontaktów rodzica z dzieckiem, z którym nie zamieszkuje bardzo istotna jest postawa samych rodziców. A kształtowanie poprawnych postaw rodzicielskich pozostaje w kompetencji zaangażowanych zawodowo w sprawy opiekuńcze psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych czy terapeutów.

W obowiązującym stanie prawnym niewłaściwe sprawowanie władzy rodzicielskiej czy utrudnianie kontaktów dziecka z jednym z rodziców, także poprzez ustalenia, iż przybiera formy zjawiska alienacji, może skutkować powierzeniem przez sąd pieczy nad dzieckiem drugiemu rodzicowi. Sąd opiekuńczy, zgodnie z art. 570 *kodeksu postępowania cywilnego* (Dz. U. z 2014 r., poz. 101 t.j., z późn. zm.), dalej *kpc*, lub art. 577 *kpc*, może zmienić, także z urzędu, swoje postanowienie nawet prawomocne, jeżeli wymaga tego dobro osoby, której to postępowanie dotyczy. Powyższe znajduje wyraz w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego. W orzeczeniu z dnia 2 grudnia 1957 r. (I CR 1045/56, OSN 1959 nr III, poz. 76) Sąd Najwyższy przywołał jako ujemną okoliczność, przy ocenie któremu z rodziców powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej, fakt wpajania dziecku uczucia niechęci do drugiego rodzica lub wręcz nienawiści. Natomiast w postanowieniu z dnia 30 sierpnia 1977 r. (III CRN 204/77, LEX nr 7986) Sąd Najwyższy wywiódł, że uniemożliwianie utrzymywania właściwego kontaktu między rodzicem a dzieckiem narusza interes małoletniego i może stanowić przyczynę uzasadniającą zmianę prawomocnego postanowienia regulującego wykonywanie władzy rodzicielskiej.

Jednocześnie należy podkreślić, że niezależnie od władzy rodzicielskiej rodzice oraz ich dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Podstawowe zasady regulowania sposobu utrzymywania kontaktów określono w art. 113¹ § 1 *kro*. Z kolei art. 113 § 2 *kro* zawiera katalog sposobów utrzymywania tych kontaktów. Wskazać należy, że katalog ten ma charakter otwarty, ale zawiera najważniejsze formy realizacji kontaktów

z dzieckiem i ma za zadanie ułatwić formułowanie rozstrzygnięcia sądowego dotyczącego tej materii.

Sprawy dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem zostały uregulowane w Księdze drugiej „Postępowanie nieprocesowe”, Rozdziale 2. „Inne sprawy rodzinne oraz sprawy opiekuńcze”, Oddziale 6. „Sprawy wykonywania kontaktów z dzieckiem” *kpc*. W myśl art. 598¹⁵ § 1 *kpc* „Jeżeli osoba, pod której pieczę dziecko pozostaje, nie wykonuje albo niewłaściwie wykonuje obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy, uwzględniając sytuację majątkową tej osoby, zagrozi jej nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem oznaczonej sumy pieniężnej za każde naruszenie obowiązku”.

§ 2 „Jeżeli osoba uprawniona do kontaktu z dzieckiem albo osoba, której tego kontaktu zakazano, narusza obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy zagrozi tej osobie nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, stosując odpowiednio przepis § 1”.

Podkreślić należy, że jeżeli osoba, której sąd opiekuńczy zagroził nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, nie wypełnia nadal swego obowiązku, sąd opiekuńczy nakazuje jej zapłatę należnej sumy pieniężnej, ustalając jej wysokość stosownie do liczby naruszeń (por. art. 598¹⁶ § 1 *kpc*). Wszczęcie postępowania przez sąd opiekuńczy w omawianym zakresie następuje na wniosek.

Należy pamiętać, że w omawianej sytuacji rodzic dysponuje pełnią praw wynikających z władzy rodzicielskiej, a ingerencja w tą władzę (z wyłączeniem sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka), może nastąpić wyłącznie w drodze orzeczenia sądowego. Zatem w przypadku utrudniania bądź uniemożliwiania kontaktów z dzieckiem osobie, która ma do nich prawo na zasadach określonych w orzeczeniu sądu opiekuńczego, Policja nie posiada uprawnień do przymusowego odebrania dziecka i przekazania go osobie uprawnionej do kontaktu z nim. Przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką na polecenie sądu opiekuńczego wykonuje wyłącznie kurator sądowy.

W przypadku kiedy zobowiązany utrudnia bądź uniemożliwia kontakt z dzieckiem, ale nie ma bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka lub nie dochodzi do naruszeń prawa wyczerpujących znamiona przestępstwa lub wykroczenia, policjant zobowiązany jest do pouczenia stron o prawnych możliwościach rozwiązania sytuacji konfliktowej oraz udokumentowania czynności służbowych w notatniku służbowym. Na żądanie osoby składającej wniosek, o którym mowa w art. 598¹⁸ § 1 i 598¹⁹ § 1 *kpc*, Policja potwierdzi okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

↓ powrotem

DYREKTOR
Biura Prewencji
Komendy Głównej Policji
insp. Dariusz MINKIEWICZ

Do wiadomości: Biuro Kontroli KGP